

Opwaardeerverzoek & Technische vragen m.b.t. SB Ecologische Rapportages 2023

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
ChristenUnie	1	<p><u>Opwaardeerverzoek:</u> In samenhang naar de ingekomen stukken 5.2 en 5.3 en agendapunt 12 (stavaza PFAS), willen wij onze ecologische zorgen bespreken in de commissie.</p> <p>De boodschap uit al deze stukken is immers niet geruststellend.</p>	
	2	<p>Wat kan de provincie, naast inventarisatie, onderzoek en bewustwording, nog meer doen om het gebruik van schadelijke stoffen (zoals PFAS) echt een halt toe te roepen?</p>	<p>Dit is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van het Rijk.</p> <p>Wel hebben wij samen met de andere provincies ons standpunt onder de aandacht gebracht van de Europese commissie en het Rijk. Een ad hoc IPO-werkgroep PFAS heeft een position paper opgesteld. De boodschap van deze position paper van IPO is een snelle uitfasering van PFAS om de bron van verontreiniging te stoppen. Op dit moment schrijven 2 Europese wetenschappelijke commissies een advies over de in 2023 ingediende reacties op het restrictievoorstel PFAS bij het Europese ECHA. Dit advies zal worden ingediend bij de Europese Commissie, die vervolgens, naar verwachting in 2025, een definitief voorstel zal voorleggen voor besluitvorming door de lidstaten.</p> <p>Vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) wordt het advies- en besluitvormingstraject door de Europese Commissie nauwlettend gevolgd. Het HNP heeft op basis van het IPO-standpunt een position paper geschreven. Dit paper ligt voor bij VEWIN/Unie van Waterschappen om hen te ondersteunen en samen op te trekken bij de lobby naar een totaal verbod op PFAS. Het idee is om in 2024 samen met VEWIN/Unie van Waterschappen een aantal acties op te zetten om het geluid tegen PFAS krachtig te laten horen. Welke acties dit zijn wordt momenteel besproken.</p>
	3	<p>Er is een alarmerende daling van het aantal libellen, waarbij als oorzaak wordt gewezen naar de toename van de Amerikaanse rivierkreeft. Is onze analyse op dit punt voldoende?</p>	<p>Met de uitbreiding van het NNN, inrichting van nieuwe natuur, toepassing van maatregelen in N2000 en ontwikkeling van groene/blauwe dooraderingen, streven we ernaar om insecten habitats te beter ondersteunen en daardoor de biodiversiteit van insecten te behouden. Wat betreft de effecten van Amerikaanse rivierkreeften op insecten, blijkt uit dit onderzoek voldoende om te weten dat de kreeften een invloed</p>

			<p>hebben op de libellenpopulaties. Om te analyseren of andere factoren bijdragen naar de verdwijning van de populaties van de libellen, zou er een specifiek onderzoek uitgevoerd moeten worden, dit zijn wij vooralsnog niet van plan uit te voeren omdat dit een probleem is dat breder speelt dan de provincie Utrecht en dit kostbaar onderzoek is.</p>
	4	<p>Er is dus nog een extra urgentie om de Amerikaanse rivierkreeft te bestrijden. Wat doen we als provincie?</p>	<p>De Amerikaanse rivierkreeften vallen onder de Visserijwet, en daarmee onder de bevoegdheid van het ministerie van LNV.</p> <p>Als provincie zetten we via subsidie en cofinanciering in op onderzoek naar geschikte vangtuigen en de (on)mogelijkheden van ecosysteemherstel om daarmee de aantallen Amerikaanse rivierkreeften te beheersen tot een acceptabel niveau. Dit onderzoek vindt plaats in de Molenpolder. De inzet is een aquatisch ecosysteem waarin Amerikaanse rivierkreeften voorkomen (want uitroeien is niet realistisch), maar waarin zij niet langer dominant kunnen worden (bijvoorbeeld door predatie door inheemse vissen en vogels).</p>
	5	<p>Doen we als provincie wel genoeg ecologisch onderzoek om ons eigen natuurbeleid goed te kunnen onderbouwen? Vooral de stand rond insecten lijkt onderbelicht, terwijl deze in aantallen sterk achteruitgaan.</p>	<p>Zie het antwoord op vraag 3.</p> <p>Ook voeren we in een interprovinciaal verband een intensiveringsprogramma voor monitoring uit. Daaruit komt ook naar voren waar en voor welke soorten extra monitoring gewenst is. Indien nodig komen we met voorstellen om de monitoring op onderdelen te intensiveren.</p>
GroenLinks	6	<p>Uit de diverse rapportages komen een aantal aanbevelingen, zoals het in oktober, november en december ook tellen voor een volledige ganzentelling, of het selecteren van een ander nabijgelegen telgebied als het gaat om de broedvogeltellingen. Wat is er gedaan met deze aanbevelingen?</p>	<p>Voor de ganzen zal de komende 10 jaar via het meetnet watervogels standaard meer geteld worden. Dat is al in gang gezet. Zie: Ganzenmonitoring in Utrecht in 2022-2023 (provincie-utrecht.nl)</p> <p>Dat betreft ook oktober, november en december.</p> <p>Voor wat betreft het selecteren van een ander nabijgelegen broedvogelmonitoringsgebied, kan gezegd worden dat de komende jaren een ander, qua habitat vergelijkbaar telgebied wordt gebruikt.</p> <p>De aanbevelingen zijn daarmee opgevolgd.</p>
VVD	7	<p><u>Opwaarderverzoek</u>: Onder voorbehoud van antwoord op vraag over aanpak Amerikaanse rivierkreeft opwaarderen</p>	
	8	<p>Er wordt in het rapport met betrekking tot de Ronde Venen geconstateerd dat de achteruitgang bij het moeras en oevers hoogstwaarschijnlijk (mede) veroorzaakt wordt door de Amerikaanse rivierkreeft. Wat wordt er in dit gebied gedaan om de</p>	<p>Momenteel worden de Amerikaanse rivierkreeften niet actief bestreden in de Ronde Venen. De Amerikaanse rivierkreeften vallen onder de Visserijwet, en daarmee onder de bevoegdheid van het ministerie van LNV. Naar aanleiding van de</p>

		Amerikaanse rivierkreeft te bestrijden? Kan de aanpak van Amerikaanse rivierkreeft in het gebied geïntensiveerd worden?	<p>motie van Van Campen e.a. van 11 oktober 2023 (Kamerstuk 36 410 XIV, nr.12) heeft LNV het voornemen uitgesproken om selectieve vangtuigen vrij te stellen, zodat waterbeheerders deze zonder ontheffing in kunnen zetten om de kreeftendruk te verlagen (Kamerstuk 36 410 XIV nr. 79, d.d. 15 februari 2024). Voor de bevissing zijn nog geen financiële middelen beschikbaar, hier zal het nog te vormen kabinet een besluit over moeten nemen. Of en met welke intensiteit Amerikaanse rivierkreeften in dit gebied bestreden kunnen worden is daar dermate van afhankelijk, dat daar nu nog geen uitspraken over gedaan kunnen worden.</p>
Volt	9	<p><u>Opwaardeerverzoek:</u> Volt zou graag met GS en PS in debat gaan over de uitkomsten van de studies en de gevolgen voor Utrecht en beleid van PU. Wij willen ook graag de interpretatie van GS begrijpen en de overwegingen om gevolg te geven aan de uitkomsten. Daarnaast zouden we graag het gesprek aangaan rond doelmatigheid en effectiviteit van de inzet van middelen.</p>	
PvdA	10	<p>Van bewoners en agrariërs krijgen wij meldingen van veel verschillende tellingen. De ene telt dit, de ander dat en soms dezelfde soorten maar ander soort telling. Regelmatig komen er wel vijf verschillende instanties tellen. a. Is dit bekend? b. Kan dit niet (kosten)efficiënter (ook gezien onze rol als subsidieverlener)?</p>	<p>a) Dit is bekend. b) We streven ernaar onze inventarisaties zo efficiënt mogelijk te doen en met minimale verstoring van de terreineigenaren en natuur. Dit jaar lopen er bijvoorbeeld twee monitoringprogramma's, broedvogelmonitoring en weidevogelmonitoring. Deze hebben overlappende percelen. We hebben het geregeld dat de beide groepen vogels in één inventarisatie worden geteld.</p> <p>De tellingen die door andere organisaties gedaan worden kunnen we niet beïnvloeden (bijvoorbeeld enkele landelijke meetnetten of de SNL tellingen die door TBO's uitgevoerd zijn), wel zijn we in gesprek met deze partijen om zo veel mogelijk combinaties van onderzoek uit te voeren indien mogelijk.</p>
	11	<p>Wat wordt er gedaan met de uitkomsten, behalve als informatie?</p>	<p>Het doel van deze onderzoeken is in beeld brengen hoe het gaat met de biodiversiteit in Utrecht in de verschillende aspecten hiervan. Dit hebben wij nodig om ons beleid bij te kunnen stellen en aan wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen. Ook gebruiken wij de meer gebiedsspecifieke onderzoeken om te komen tot een betere inrichting van het gebied als wij natuur gaan inrichten.</p> <p>Het doel van de broedvogelinventarisatie is om de staat van instandhouding (SvI) van soorten te kunnen bepalen (o.a. aandacht-</p>

			<p>en iconsoorten) en daarmee aan te tonen dat Gedeputeerde Staten hun wettelijke en beleidsmatige verplichtingen nakomen t.a.v. het beschermen van vogelsoorten en hun habitats, dan wel om onderbouwd af te kunnen wijken van de bescherming, mocht dat omwille van een in de wet genoemd belang noodzakelijk zijn (schadebestrijding, beheer, ruimtelijke ontwikkeling). De uitkomst van deze inventarisatie draagt aan de berekening van de Svl bij.</p> <p>De aanleiding voor het uitvoeren van het onderzoek naar ganzen en weidevogels is het gebiedsproces dat is opgestart om te komen tot een toekomstbestendige inrichting van het gebied. De uitkomsten van deze inventarisatie zijn de basis waarop een beslissing kan worden gemaakt over de inrichting van nieuwe natuur.</p> <p>De ecologische monitoring landelijk gebied schetst een beeld over de biodiversiteit provinciebreed, waar het goed of minder goed gaat. We gebruiken deze informatie voor onder andere het agrarisch natuurbeheer of het opstellen van ruimtelijk beleid.</p>
	12	Wordt bij bijzondere uitkomsten beleid (snel) aangepast?	In sommige gevallen wel. Bijvoorbeeld de uitkomsten van de inventarisatie van ganzen en weidevogels in de polder Mijnden worden benut voor het opstellen van een inrichtingsplan voor het NNN in dit gebied.
Partij voor de Dieren	13	Wat wordt er bedoeld met 'toekomstbestendig inrichting' van het gebied bij polder Mijnden, waaronder 100 hectare binnen NNN?	Het doel van het gebiedsproces in polder Mijnden is een transitie naar een meer natuurinclusieve polder. Dat wil zeggen dat er plek is voor natuur, landbouw, water en cultuurhistorie/recreatie. Er wordt gestreefd naar meer biodiversiteit, toekomstbestendige landbouw en klimaatbestendigheid. Een belangrijk onderdeel hiervan is de inrichting van 100 hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland.
	14	Achteruitgang van de libelle, fauna aan oevers en bij moeras. Slecht ontwikkelde watervegetatie. Rivierkreeften veel aanwezig. Wat wordt er met deze conclusies gedaan? Is dit aanleiding tot ander of nieuw beleid? Zo ja, op welk moment, en aan welke programma's moet dan gedacht worden?	<p>De biodiversiteitseffecten van Amerikaanse rivierkreeften zijn bekend – dit is de hoofdreden om deze soorten op de Europese lijst van invasieve exoten te plaatsen. Het Europese en nationale exotenbeleid is erop gericht om negatieve effecten van aangewezen soorten invasieve exoten te voorkomen of, als dat niet meer kan, te beperken. Deze conclusies bieden daarom geen reden tot aanpassing van het beleid.</p> <p>De Amerikaanse rivierkreeften vallen echter onder de Visserijwet, en daarmee onder de</p>

			bevoegdheid van het ministerie van LNV. Zie het antwoord op vraag 8 voor de meest recente stand van zaken.
	15	Hoe verhouden deze inventarisaties zich tot de natuurdoelanalyses van N2000 gebieden?	In de Natura 2000-gebieden met instandhoudingsdoelstellingen voor vogelrichtlijnsoorten, dient voor een gunstige staat van een instandhouding per Vogelrichtlijnsoort ook een minimale populatiegrootte aanwezig te zijn. In een aantal natuurdoelanalyses en adviezen van de Ecologische Autoriteit wordt geadviseerd om de monitoring voor Vogelrichtlijnsoorten uit te breiden om de populatiegroottes beter in beeld te krijgen. De broedvogelinventarisatie draagt daaraan bij.
	16	Op bladzijde 6 van het Sovon-rapport broedvogelmonitoring staat: "Bij het agrarische telgebied (Veelzijdig Boerenland LOP-713) nabij Woerden is het ondanks verschillende pogingen niet gelukt om toegang te krijgen tot het terrein van een agrariër, waardoor een substantieel gedeelte van het telgebied niet voldoende geteld kon worden. De data van dit telgebied is daarom niet meegenomen." Wat is de reden dat er geen toegang verkregen werd? Hoe substantieel was dit gebied en is een vergelijkbaar, ander gebied wel meegenomen? Is dit gebied in eerdere rapportages wel meegenomen?	De reden van weigering dat de grondeigenaar niet teveel verschillende mensen op het land wilde hebben rondlopen (er liepen ook al mensen van het agrarisch collectief rond voor nesten zoeken van weidevogels). In het najaar is wel een overleg geweest om tot betere afstemming met de collectieven te komen. Zie ook het antwoord op vraag 10. Dit gebied is in eerdere rapportages niet meegenomen, omdat we voorheen geen aparte opdracht aan Sovon vertrekt hebben hiervoor. Voor de komende jaren wordt een ander, qua habitat vergelijkbaar telgebied gebruikt. Omdat het slechts een telgebied van de 25 ha betrof (waarbij elk telgebied ongeveer 100ha is) is het ontbreken ervan niet substantieel te noemen.
	17	Klopt het dat het gehanteerde telprotocol en registratiesysteem t.b.v. de broedvogelmonitoring anders is dan de tellingen voor diersoorten die onder faunabeheer kunnen vallen (bijv. ree)? Wat is hier de reden voor en zou de registratiewijze zoals gehanteerd in dit onderzoek ook gehanteerd kunnen worden voor soortentellingen van andere diersoorten? Is dit registratiesysteem inzichtelijker voor de provincie en gebruiksvriendelijk voor degenen die de tellingen/waarnemingen doen?	Dat klopt, de handleiding is hier te vinden: Broedvogelmonitoring (BMP) Sovon , registratie vindt plaats via de AviMap app. De reden dat deze methode en app wordt gehanteerd is dat op deze wijze: - zo efficiënt mogelijk (5 à 6 bezoeken), een betrouwbaar beeld verkregen wordt van het aantal broedvogels (op geluid en zicht); - de exacte locaties, tijdstip en datum automatisch worden opgeslagen, en de waarnemingen daardoor heel nauwkeurig in beeld zijn gebracht; - deze methode op vergelijkbare wijze al sinds 1984 wordt gehanteerd (gestandaardiseerd), waardoor data over een langere termijn met elkaar te vergelijken is; - de data gevalideerd en geanalyseerd wordt door het Centraal Bureau voor Statistiek, waardoor betrouwbare trends voortkomen uit de tellingen. Tellingen op deze wijze uitgevoerd bevatten ook soorten die vallen onder het faunabeheer;

		<p>- de data die in opdracht van de provincie wordt verzameld is per telgebied inzichtelijk. Locaties van telgebieden zijn bekend;</p> <p>- de tel-app is gebruiksvriendelijk, voor diegene die gewend om te gaan met een smart-phone;</p> <p>- de data is via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) beschikbaar;</p> <p>- de data draagt met deze methode tevens bij aan het NEM (Netwerk Ecologische Monitoring).</p> <p>Daarnaast voeren ook de Wildbeheereenheden (WBE) tellingen uit, onder coördinatie van de Faunabeheereenheid (FBE). Deze hanteren hun eigen protocollen en maken geen gebruik van een tel-app. Gegevens worden in de regel per telgebied aangeleverd aan de FBE, maar telgebieden en omvang zijn niet bekend bij <u>de</u> provincie. Derhalve heeft de provincie alleen inzicht in aantallen per WBE.</p>
18	De focus van de waarnemingen en trendberekeningen van broedvogelsoorten ligt op 'beleidsrelevante soorten'. Is het mogelijk om breder te kijken zodat we ook zicht krijgen op de ontwikkeling van andere diersoorten (die evt. in de toekomst wel beleidsrelevant worden)?	<p>Er wordt al breder gekeken, want buiten de Utrechtse aanvullende telopdracht loopt het reguliere meetnet met vrijwilligers die tellen. Daaruit komt veel informatie over algemene soorten voort. Zie voor de bestaande gegevens de jaarlijkse broedvogelmonitoringsrapportage van SOVON. Die uit 2022 is hier te vinden: Broedvogels in Nederland in 2022 Sovon Vogelonderzoek</p> <p>In het huidige meetnet wordt de BMP-lijst meegenomen, dan wil zeggen in principe alle vogelsoorten min de algemeenste (zie ook de BMP handleiding). Toegevoegd aan deze lijst zijn voor het meetnet nog een aantal schade/jachtsoorten. De overige algemene soorten worden inderdaad in sommige gevallen wél meegenomen door vrijwilligers en voor bijna alle zogenaamde A-soorten zijn reeds provinciale trends beschikbaar in Utrecht. De A-soorten waar nog géén prov. trend beschikbaar is zijn meegenomen in het meetnet (dit betreffen enkele van de schade/jachtsoorten).</p>
19	Op pagina 20 van het Sovon-rapport staat: "Om de contacten in agrarische gebieden te verbeteren, zijn er in samenwerking met de Provincie en de agrarische collectieven afspraken gemaakt over een verbeterde uitwisseling van informatie en telgegevens voor de aankomende jaren." Graag een toelichting op deze afspraken.	Er zijn afspraken gemaakt met de collectieven en partijen die voor de provincie monitoren over het beter en sneller delen van telgegevens. Dit om collectieven beter in staat te <u>stellen</u> zijn gebruik te maken van provinciale monitoringsdata en hun beheer af te stemmen op actuele verspreidingsdata van (weide)vogels. Zo krijgen collectieven nog tijdens het broedseizoen informatie over waar broedende weidevogels gevonden zijn,

			zodat zij hier direct hun beheer op kunnen afstemmen.
	20	Deze vraag hangt samen met de flora- en faunakaractering. Klopt de opvatting dat de aantallen natuurlijke vijanden van de rivierkreeft (bijv. blauwe reiger, paling, snoek, fuut) afnemen, waardoor de rivierkreeft vrijwel vrij spel krijgt? Graag toelichting op wat de provincie hierin waarneemt en wat er qua (toekomstig) beleid gevoerd wordt als het gaat om natuurlijk ecologisch herstel/een balans met voldoende natuurlijke vijanden.	<p>Veel van de soorten die Amerikaanse rivierkreeften bejagen en eten, zijn zichtjagers. Bij verminderd doorzicht van het water zullen er minder Amerikaanse rivierkreeften gepredeerd kunnen worden. Door in te zetten op helder water, bijvoorbeeld als onderdeel van de KRW en het UPLG, kan voorkomen worden dat Amerikaanse rivierkreeften dominant worden.</p> <p>In de Molenpolder wordt momenteel onderzocht of ecosysteemherstel, met terugkeer van zichtjagers, voldoende kan zijn om Amerikaanse rivierkreeften dermate te beheersen dat zij nog wel voorkomen (want uitroeien is niet meer realistisch), maar niet meer dominant worden. Deze aanpak lijkt het meest kansrijk voor een duurzame aanpak van deze problematiek. Dit project wordt uitgevoerd door Waternet, met de provincie Utrecht als cofinancierder.</p>
	21	Wat betekent het voor de monitoring en bescherming van de zwarte specht en de boomleeuwerik nu zij als beleidsrelevante soorten zijn aangetroffen op de Utrechtse Heuvelrug, maar er nog geen Utrechtse trend beschikbaar is?	Dit heeft geen onmiddellijke consequenties, deze soorten zijn al beschermd via de omgevingswet en worden gemonitord via het BMP. De boomleeuwerik profiteert van heideherstel en laat landelijk een positieve trend zien. De zwarte specht laat landelijk een stabiele trend zien.
SGP	22	<p>Onderzoek polder Mijnden</p> <ul style="list-style-type: none"> - De agrariërs ter plaatse weten door hun beheer deze resultaten reeds te bereiken en is er potentie deze nog meer te verbeteren? - Kunnen we het gebied beter ondersteunen door het te rekenen als weidevogelgebied? - Zijn er stimuleringsregelingen van kracht voor deze agrariërs en zo ja welke? 	<p>Dit jaar wordt, in het kader van het gebiedsproces in de polder, gekeken welke potenties er zijn voor verdere verbetering van de polder als weidevogel gebied. Er zijn echter meerdere opgave in deze polder, waaronder botanische doelstellingen. Er moet uiteindelijk een weloverwogen beslissing genomen worden over de uiteindelijke inrichting van gebied. Dit vindt plaats binnen het gebiedsproces en met de partners en ondernemers in de polder. Komend jaar wordt het gebied meegenomen in de weidevogeltellingen van de provincie Utrecht. Wanneer de tellingen het beeld bevestigen van een (in potentie) voldoende sterk weidevogel gebied wordt overwogen om het gebied aan te wijzen als weidevogel kern- of randzone.</p> <p>Er kunnen op dit moment geen ANLB-pakketten afgesloten worden voor weidevogel beheer. Dat is alleen mogelijk in weidevogel kerngebieden of randzones. Indien het gebied wordt toegevoegd aan de kern- of randzone kunnen agrariërs een aanvraag indienen voor een ANLB-pakket voor weidevogelbeheer. Er kunnen op dit moment wel ANLB-pakketten voor</p>

			bijvoorbeeld botanisch, landschaps- of waterbeheer afgesloten worden.
	23	<p>Flora en faunakartering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt benoemd dat er weinig krabbenscheer is aangetroffen, en dit door het sloten schonen komt. In elke sloot is rivierkreeft gezien. Is er een verband tussen de aanwezigheid van de rivierkreeft en het verminderen van krabbenscheer? - Er wordt benoemd dat er veel hazen zijn gesignaleerd. Tellen deze tellingen mee voor een provinciale trendanalyse? 	<p>Door hun vraat- en leefgedrag kunnen Amerikaanse rivierkreeften een negatief effect hebben om (onder)waterplanten, en daarmee op de waterhelderheid en de chemische waterkwaliteit. Krabbenscheer stelt relatief hoge eisen aan de waterkwaliteit; het is aannemelijk dat de aanwezigheid van Amerikaanse rivierkreeften op zijn minst heeft bijgedragen aan de achteruitgang van de krabbenscheervegetatie. Maar schonen van sloten blijft één van de voornaamste redenen bij het weinig aantreffen van krabbenscheer omdat deze soort daar heel gevoelig voor is.</p> <p>Wat betreft de waarnemingen van hazen. Het gaat hier niet om tellingen maar om losse waarnemingen. Deze worden niet gebruikt voor het bepalen van een provinciale trend.</p>
	24	<p>Voortgangsrapportage natuur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op p33 wordt benoemd dat Utrecht in 298 hectare aan natuurverbetering werkt en nog eens 273 hectare aan vernatting. Is dit tweede getal nieuwe natuurinrichting? Wat moeten we onder deze getallen verstaan? <p>Wat wordt bedoeld met 155 ha bestrijding invasieve exoten?</p>	<p>De getallen in kolom A en B zijn maatregelen ter verbetering van Natura2000 gebieden, het betreft hier geen inrichting van nieuwe natuur. Hierover wordt gerapporteerd op pagina 35.</p> <p>Op 155 ha binnen Natura2000 gebieden wordt gewerkt aan zonering van recreatie en aan maatregelen ter bestrijding van invasieve exoten.</p>